

Stefan Lesjak

Izobraževanje otrok s posebnimi potrebami

WÖRTERBUCH – SLOVAR

Izobraževanje otrok s posebnimi potrebami

Zavedati se moramo, da je primanjkljaj, ovira oziroma motnja le določena značilnost otrok s posebnimi potrebami, ki pa imajo, tako kot vsi drugi, mnogo nadarjenosti in zmožnosti.

Zato je treba podpirati in razvijati enake možnosti za vzgojo, izobraževanje in poklicno usposabljanje vseh otrok z različnimi vrstami posebnih potreb.

INHALT

Werte, Einstellungen, Voraussetzungen – <i>wrednote, stališča, pogoji</i>	3
Lebensbereiche – <i>življenjska področja</i>	3
Rahmenbedingungen – <i>okvirni pogoji</i>	4
der Gruppenraum – <i>skupinska soba</i>	5
der Klassenraum und die Küche – <i>razred in kuhinja</i>	5
Therapien – <i>zdravljenje, terapija</i>	6
das interdisziplinäre Team – <i>interdisciplinarni tim</i>	7
der Fachbereich Inklusion, Diversität und Sonderpädagogik FIDS	8
Arten von Behinderungen, Beeinträchtigungen, Krankheiten – <i>vrste prizadetosti, motenj, bolezni</i>	9
Medizinische Versorgung – <i>medicinska oskrba</i>	10
Hilfsmittel – <i>pripomočki</i>	10
der Computer – <i>računalnik</i>	11
Schule – <i>šola</i>	12
Behinderungsspezifische Erfordernisse im Unterricht – <i>specifično z učenkami in učenci s posebnimi potrebami povezane zahteve v pouku</i>	13
Allgemeines Bildungsziel – <i>splošni izobraževalni cilj</i>	14
Grundprinzipien des Unterrichts – <i>splošna načela pouka</i>	15
Methodenvielfalt – <i>raznolikost metod</i>	16
Basale Stimulation – <i>bazalna stimulacija</i>	17
Wahrnehmungsbereiche – <i>področja zaznavanja</i>	17
Literatur, Lehrplan, Links – <i>literatura, učni načrt, povezave</i>	18

WERTE, EINSTELLUNGEN, VORAUSSETZUNGEN – VREDNOTE, STALIŠČA, POGOJI:

<i>die Wertschätzung</i>	ugled/spoštovanje
<i>der Respekt</i>	spoštovanje
<i>die Achtsamkeit, achtsam sein</i>	pozornost, biti pozoren
<i>die Gleichberechtigung, gleichberechtigt sein</i>	enakopravnost, biti enakopraven
<i>die Unterstützung unterstützen</i>	podpora, podpreti
<i>die Gemeinsamkeit, gemeinsam</i>	skupna značilnost, skupno
<i>die Gleichheit, gleich</i>	enakost, biti enakovreden
<i>die Hilfe, helfen, hilfsbereit</i>	pomoč (velika pomoč), pomagati, pripravljen, pomagati

die Wertschätzung – ugled

LEBENSBEREICHE – ŽIVLJENJSKA PODROČJA:

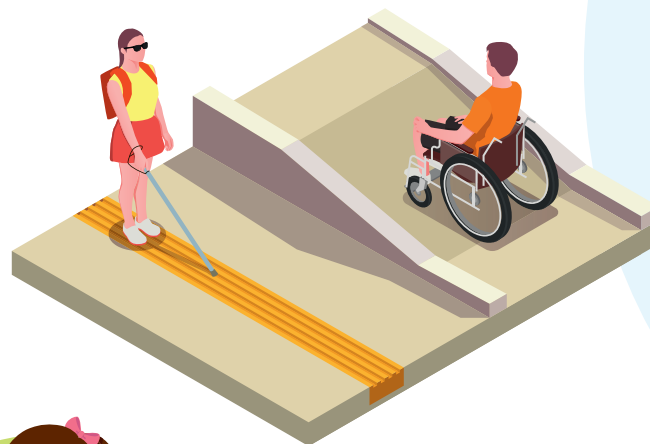
<i>die Familie</i>	družina
<i>der Kindergarten</i>	otroški vrtec
<i>die Schule</i>	šola
<i>die Berufs- und Arbeitswelt</i>	poklicni in delovni svet
<i>die sozialtherapeutischen Werk- und Wohnstätten</i>	socialnoterapevtske delavnice in bivališča
<i>das Seniorenheim</i>	dom za ostarele (dom za starejše (občanke in občane); dom za upokojenke in upokojenke)
<i>die Gesellschaft</i>	družba

RAHMENBEDINGUNGEN – OKVIRNI POGOJI:

<i>barrierefrei</i>	brez pregrad
<i>hindernisfrei</i>	brez ovir
<i>der Parkplatz für Menschen mit Behinderung</i>	parkirišče/parkirno mesto za prizadete
<i>der Lift</i>	dvigalo
<i>das WC für Menschen mit Behinderung</i>	stranišče za prizadete
<i>die spezielle Klassen-einrichtung</i>	posebna oprema razreda

die Krücke – bergla

der Rollstuhl – voziček

DER GRUPPENRAUM – SKUPINSKA SOBA:

<i>das Bällebad</i>	bazen z žogicami
<i>die Hängematte</i>	viseča mreža
<i>das Wasserbett</i>	vodna postelja
<i>die Klangwiege</i>	zvočna zibelka
<i>die Matte</i>	blazina

DER KLASSENRAUM UND DIE KÜCHE – RAZRED IN KUHINJA:

<i>die Tafel</i>	tabla
<i>der Tisch</i>	miza
<i>der Stuhl</i>	stol
<i>die Lernmaterialien</i>	učno gradivo
<i>die Matte</i>	blazina
<i>der Herd</i>	štedilnik
<i>der Kühlschrank</i>	hladilnik
<i>der Geschirrspüler</i>	pomivalni stroj
<i>der Pürierstab</i>	mešalnik
<i>das Besteck</i>	jedilni pribor
<i>der Wasserkocher</i>	grelnik vode

THERAPIEN – ZDRAVLJENJE, TERAPIJA:

<i>die Logopädie</i>	logopedija
<i>die Ergotherapie</i>	ergoterapija
<i>die Physiotherapie</i>	fizioterapija
<i>das heilpädagogische Reiten</i>	(specialno) pedagoško jahanje; terapevtsko jahanje

***Inklusion braucht
positive Einstellung,
günstige Rahmenbedingungen,
individuelle Planung und
sonderpädagogische Kompetenz.***

***Inkluzija potrebuje
pozitiven odnos, ugodne okvirne
pogoje, individualno načrtovanje
in specialnopedagoško
kompetenco.***

DAS INTERDISZIPLINÄRE TEAM – INTERDISCIPLINARNI TIM:

<i>die Sonderpädagogin / der Sonderpädagoge</i>	specialna pedagoginja / specialni pedagog
<i>die Fachsozialbetreuer- in in der Behinderten- begleitung / der Fach- sozialbetreuer in der Behindertenbetreuung</i>	strokovna socialna peda- goginja za osebe s poseb- nimi potrebami / strokovni socialni pedagog za osebe s posebnimi potrebami
<i>Therapeut*innen aus den verschiedenen Fachbereichen</i>	terapevtke in terapevti različnih panog
<i>die Sprachheil- pädagogik</i>	specialna pedagogika - logopedija
<i>die Schulpsychologie</i>	šolska psihologija
<i>die Familienintensiv- betreuerin / der Familienintensiv- betreuer (FIB)</i>	strokovnjakinja za inten- zivno pomoč družinam / strokovnjak za intenzivno pomoč družinam (SIPD)
<i>die Freizeitassistent</i>	asistenca za prosti čas
<i>FIDS - Fachbereich Inklusion, Diversität und Sonderpädagogik</i>	strokovno področje za inkluzijo, diverziteto in posebno pedagogiko

**DER FACHBEREICH INKLUSION,
DIVERSITÄT UND SONDERPÄDAGOGIK (FIDS) –
STROKOVNO PODROČJE INKLUZIJA, RAZNOLIKOST
IN POSEBNO IZOBRAŽEVANJE:**

<i>der Fachbereich Sehen</i>	strokovno področje vida
<i>der Fachbereich Hören</i>	strokovno področje sluha
<i>Sprachheilpädagogik</i>	logopedija
<i>die Time-Out-Gruppe TOG</i>	time-out skupina TOS
<i>die Verhaltenspädagogik</i>	vedenjska pedagogika
<i>die Legasthenie</i>	legastenija
<i>die Dyskalkulie</i>	diskalkulija
<i>Autismus-Spek- trum-Störungen ASS</i>	motnje avtističnega spektra
<i>die Mediation und Gewaltprävention</i>	mediacija in preprečevanje nasilja
<i>die Begabungs- und Begabtenförderung BBF</i>	pospeševanje nadarjenosti in nadarjenih PNN
<i>Deutsch als Zweitsprache DaZ</i>	nemščina kot drugi jezik NDJ

ARTEN VON BEHINDERUNGEN, BEEINTRÄCHTIGUNGEN, KRANKHEITEN – VRSTE PRIZADETOSTI, MOTENJ, BOLEZNI:

<i>der Mensch mit Behinderung</i>	človek s prizadetostjo
<i>die Behinderung</i>	prizadetost
<i>behindert</i>	prizadet
<i>das Leben mit Behinderung</i>	življenje s prizadetostjo
<i>eine Behinderung haben</i>	biti prizadet
<i>der Mensch, der Pflege benötigt, die pflegebedürftige Person</i>	človek, ki potrebuje nego; nege potrebna oseba
<i>der Mensch mit Lernbehinderung</i>	človek z učnimi težavami
<i>der Mensch mit geistiger Behinderung</i>	duševno prizadet človek
<i>der Mensch mit Sprachbehinderung</i>	človek z govornimi motnjami
<i>der Mensch mit Hörbehinderung / Gehörlosigkeit</i>	človek s slušnimi težavami / brez sluha

<i>der Mensch mit Sehbehinderung</i>	človek s težavami vida
<i>der Mensch mit Körperbehinderung</i>	telesno prizadet človek
<i>der Mensch mit Verhaltensstörung, Erziehungsschwierigkeit, psychischer Störung</i>	človek z vedenjsko motnjo, vzgojnimi težavami, duševno motnjo
<i>der Mensch mit Entwicklungsstörung</i>	človek z razvojnimi težavami
<i>der Mensch mit Mehrfachbehinderung / Schwerstbehinderung</i>	hudo/težko prizadet človek
<i>die Trisomie 21</i>	trisomija 21
<i>die Autismus-Spektrum-Störungen</i>	motnje avtističnega spektra
<i>die Infantile Cerebralparese (ICP)</i>	otroška cerebralna paraliza (OCP)
<i>die Epilepsie</i>	epilepsija
<i>der epileptische Anfall</i>	epileptični napad

MEDIZINISCHE VERSORGUNG – MEDICINSKA OSKRBA:

<i>das Medikament</i>	medikament, zdravilo
<i>das Notfallmedikament</i>	medikament za nujno pomoč
<i>Diabetes</i>	diabetes
<i>das Blutzuckermessgerät</i>	merilnik za krvni sladkor
<i>die Insulinpumpe</i>	črpalka za insulin
<i>der Krankenhaus-aufenthalt</i>	bivanje v bolnišnici
<i>die Sonde</i>	sonda

10

HILFSMITTEL – PRIPOMOČKI:

<i>das Hörgerät</i>	slušni aparat
<i>die Gebärdensprache</i>	znakovni jezik
<i>die Brille, das Lesegerät, der Blindenstock, die Brailleschrift (Blindenschrift)</i>	očala (očala so - množinska beseda), čitalnik, palica za slepe, Braillova pisava (pisava za slepe)
<i>Rollstuhl fahren, Rollstuhlfahrer*in sein, den Rollstuhl benutzen</i>	voziti se z invalidskim vozičkom; biti uporab- nica/uporabnik vozička; uporabljati voziček
<i>die Krücke</i>	berгла
<i>die Schiene</i>	opornica
<i>die orthopädische Versorgung</i>	ortopedska oskrba
<i>Tablet</i>	tablica
<i>die unterstützte Kommunikation</i>	podprta komunikacija
<i>der Computer</i>	računalnik

DER COMPUTER – RAČUNALNIK:

<i>der Computer als Lernhilfsmittel (der computerunterstützte Unterricht)</i>	računalnik kot učni pripomoček, računalniško podprt pouk
<i>der Computer als prothetisches Hilfsmittel</i>	računalnik kot protetični pripomoček
<i>der Computer als Hilfsmittel für basales Funktionstraining und/oder als therapeutisches Hilfsmittel</i>	računalnik kot pripomoček za osnovni trening in/ali terapevtski pripomoček
<i>die informationstechnische Grundbildung als Vorbereitung auf die Arbeits- und Berufswelt</i>	osnovna informacijsko-tehnična izobrazba kot priprava na delovni in poklicni svet

SCHULE – ŠOLA:

der Lehrplan für Kinder mit erhöhtem Förderbedarf

učni načrt za otroke s posebnimi potrebami

die Kooperative Kleinklasse

kooperativni majhni razred

der Unterricht

pouk

unterrichten

poučevati, poučujem

GRUNDLEGENDER UNTERRICHT IN LEBENSBEDEUTSAMEN HANDLUNGSFELDERN – OSNOVNI POUK NA ZA ŽIVLJENJE POMEMBNIH DEJAVNOSTNIH PODROČJIH:

die eigene Person erfahren, erleben und entfalten

lastno osebnost spoznavati, doživljati in razvijati

das Erfahren, Erleben und Auseinandersetzen mit der Gemeinschaft

spoznavanje, doživljanje skupnosti in ukvarjanje z njo

das Erfahren, Erleben und Auseinandersetzen mit der Umwelt

spoznavanje, doživljanje okolja in ukvarjanje z njim

das Erfahren, Erleben und Auseinandersetzen mit der Sachumwelt

spoznavanje, doživljanje stvarnega okolja in ukvarjanje z njim

BEHINDERUNGSSPEZIFISCHE ERFORDERNISSE IM UNTERRICHT – SPECIFIČNO Z UČENKAMI IN UČENCI S POSEBNIMI POTREBAMI POVEZANE ZAHTEVE V POUKU:

<i>die Haltungen der Lehrer*in, die sich als günstig erweisen</i>	drža in stališča učitel- jice/učitelja, ki se izkažejo kot ugodni
---	---

<i>die Bereitwilligkeit, Zuwendung zu geben und zu empfangen</i>	pripravljenost posvečati pozornost in jo sprejemati
--	---

<i>die Zuversicht, dass vorgegebene Bedin- gungen positiv gestal- tet werden können</i>	prepričanje, da se lahko dani pogoji pozitivno oblikujejo
---	--

<i>das aufrichtige Wollen zu wirksamer Hilfestellung</i>	iskrena želja po učinkoviti pomoči
--	--

<i>das Bemühen um Toleranz, Geduld und Ausdauer</i>	trud za strpnost, potrpljenje in vstrajnost
---	---

<i>die Fähigkeit, selbst kleinste Fortschritte er- warten und anerkennen zu können</i>	sposobnost pričako- vati in spoštovati tudi najmanjše napredke
--	---

<i>die Bereitschaft, auch pflegerische Aufgaben pädagogisch umzu- setzen</i>	pripravljenost pedagoško udeja- niti tudi negovalne naloge
--	---

ALLGEMEINES BILDUNGSZIEL – SPLOŠNI IZOBRAŽEVALNI CILJ:

Bei Kindern mit erhöhtem Förderbedarf steht das Lernziel „Leben“ im Sinne einer möglichst umfassenden Lebensbewältigung im Vordergrund. – Za otroke, ki potrebujejo večjo podporo, je v ospredju učni cilj „živeti“ – v smislu čim obširnejšega obvladovanja vsakdanjega življenja.

<i>die Erhöhung der Selbständigkeit im Alltag</i>	povišanje samostojnosti v vsakdanjiku
<i>die Schulung von Motorik und Wahrnehmung</i>	šolanje motorike in zaznavanja
<i>die Förderung aller Kommunikationsformen und der sozialen Kontaktfähigkeit zur Teilhabe an der Um- und Mitwelt</i>	razvijanje vseh oblik sporazumevanja in zmožnosti navezovanja socialnih stikov za udeležbo v okolju in družbi
<i>der Aufbau von Vertrauen zu sich selbst und in andere</i>	graditev zaupanja vase in v druge

<i>die Vermittlung einer bejahenden Lebenseinstellung in einer Atmosphäre der Anerkennung und Geborgenheit</i>	posredovanje pritrdjivega stališča do življenja v ozračju priznavanja in varnosti
<i>die Weckung der Kreativität</i>	zbujanje kreativnosti
<i>das Erfassen, Ordnen und Strukturieren von wichtigen Sinnzusammenhängen</i>	dojemanje, urejanje in strukturiranje pomembnih smiselnih povezav
<i>die Erziehung zu positiven Arbeitshaltungen</i>	vzgoja k pozitivni delovni drži
<i>die Teilnahme an kulturell bedeutsamen Lebenssituationen</i>	udeležba pri kulturno pomembnih življenjskih situacijah
<i>die Steigerung von Werterleben und Lebensqualität</i>	stopnjevanje doživljanja vrednot in življenjske kakovosti
<i>Hilfen zur persönlichen Entfaltung und Lebensbewältigung</i>	pomoč pri osebnem razvoju in obvladovanju življenja
<i>Hemmen, Abbauen oder Steuern von Symptomen vorliegender Beeinträchtigungen</i>	zadrževanje, zmanjšanje ali upravljanje simptomov danih ovir

GRUNDPRINZIPIEN DES UNTERRICHTS – SPLOŠNA NAČELA POUKA:

<i>existentielle Bedürfnisse sichern</i>	zagotavljanje eksistenčne potrebe
<i>basale Lernprozesse anregen</i>	spodbujati osnovne učne procese
<i>Lebensfähigkeiten vermitteln</i>	posredovati življenjske sposobnosti
<i>Erfahrungen ermöglichen</i>	omogočati izkušnje
<i>die individuelle Persönlichkeitsentwicklung fördern</i>	podpirati individualni razvoj osebnosti
<i>die Lebensbedeutsamkeit</i>	pomembnost življenja
<i>die Ganzheitlichkeit</i>	celovitost
<i>multisensorische Erfahrungen</i>	mnogočutne izkušnje
<i>soziale Erziehung</i>	socialna vzgoja
<i>die Selbsttätigkeit</i>	samodejno delovanje

METHODENVIELFALT – RAZNOLIKOST METOD:

<i>die rhythmische Arbeitsweise</i>	ritmični način dela
<i>die Kontaktnahme/ Interaktion</i>	vzpostavitev stikov/ interakcija
<i>das Prinzip der Beachtung und Ertüchtigung von Wahrnehmung und Sensomotorik</i>	načelo upoštevanja in utrjevanja zaznavanja in senzomotorike
<i>das Prinzip der Beachtung und Förderung von Motorik/Psychomotorik</i>	načelo upoštevanja in podpiranja motorike/ psihomotorike
<i>die Sprache/ Kommunikation</i>	jezik/komunikacija (sporazumevanje)
<i>die Übung, üben</i>	vaja, vaditi

BASALE STIMULATION – BAZALNA STIMULACIJA:

Das Konzept der Basalen Stimulation dient der **ganzheitlichen, körperbezogenen, kommunikativen Förderung von wahrnehmungsbeeinträchtigten Menschen**. Die Begegnungen werden dabei individuell gestaltet, um jede/n Einzelne/n auf ihrer/seiner Entwicklungsebene abzuholen und sie/ihn in ihrer/seiner **Wahrnehmung, Bewegung und Kommunikation** zu begleiten bzw. diese Fähigkeiten zu **entdecken**, zu **erhalten**, zu **fördern** und **weiterzuentwickeln**.

Zamisel bazalne stimulacije služi **celostnemu, s telesom povezanemu, komunikativnemu podpiranju ljudi z motnjami zaznavanja**. Srečanja se oblikujejo popolnoma individualno, tako da se dela na razvojni stopnji posameznika/posameznice in se jo spremlja na področju **zaznavanja, gibanja in sporazumevanja** oz. se te sposobnosti **odkrivajo, ohranjajo, podpirajo in razvijajo**.

WAHRNEHMUNGSBEREICHE – PODROČJA ZAZNAVANJA:

<i>die somatische Wahrnehmung</i>	somatsko zaznavanje
<i>die vestibuläre Wahrnehmung</i>	vestibularno zaznavanje
<i>die vibratorische Wahrnehmung</i>	vibratorično zaznavanje
<i>die orale und olfaktorische Wahrnehmung</i>	oralno in olfaktorično zaznavanje
<i>die taktil-haptische Wahrnehmung</i>	taktilno-haptično zaznavanje
<i>die audiorhythmische und auditive Wahrnehmung</i>	avdio-ritmična in avditivna zaznava
<i>das Sehen oder die visuelle Wahrnehmung</i>	vid ali vidno (vizualno) zaznavanje

LITERATUR, LEHRPLAN, LINKS – LITERATURA, UČNI NAČRT, POVEZAVE:

die Behinderten-
rechtskonvention

konvencija
o pravicah
invalidov
(BRK)

Nationaler Aktionsplan
Österreichs /
avstrijski nacionalni
akcijski načrt 2012-2020

Bundesministerium für Bildung,
Wissenschaft und Forschung /
zvezno ministrstvo za izobraže-
vanje, znanost in raziskovanje

Lehrplan für Kinder mit
erhöhtem Förderbedarf /
učni načrt za otroke s
potrebo po večji podpori

Schule und
Behinderung

INITIATIV für Kinder und
Jugendliche mit
Behinderungen

www.lebenshilfe.at

Literaturliste/literatura (majhna izbira):

1. Binder, Gisliind; Michaelis, Richard (1999). Moj otrok vendar ni neumen: razvojne in učne motnje. Kres, Ljubljana.
2. Faber, Adele; Mazlish, Elaine (1996). Kako se pogovarjamo z otroki in kako jih poslušamo. Mladinska knjiga, Ljubljana.
3. Faber, Adele; Mazlish, Elaine (2000). Kako se pogovarjamo z otroki, da se lažje učijo. Mladinska knjiga, Ljubljana.
4. Gaberšek, Smilja (2001). Vpliv pozornosti in koncentracije pri otrocih s specifičnimi učnimi težavami na poslušanje, pripovedovanje in branje. Defektologična slovenica, letn. 9, št. 1, str. 25-43.
5. Glasser, W. (2001). Vsak učenec je lahko uspešen. Radovljica: Mca.

*Der Mensch kann
große Mengen an Wissen ansammeln,
weise macht ihn das nicht unbedingt.
Denn Wissen ist nicht Weisheit.
Weise wird erst, wer vermag,
mit einem liebevollen Herzen zu handeln.*

*Človek lahko nabere
velike količine znanja,
moder pa zaradi tega ne postane nujno.
Kajti znanje ni modrost.
Moder postane šele ta, ki more
kaj opraviti s srcem,
polnim ljubezni.*

LEHRPLAN/UČNI NAČRT:

www.bmbwf.gv.at • www.schule.at

lektoriral Miha Vrbinc

stokovno svetovanje: Cornelia Hansche

IMPRESUM:

Strokovno pedagoško združenje

Pädagogische Fachvereinigung

Gabelsberger Straße 5/2

9020 Celovec/Klagenfurt

www.sova.at

sova

strokovno pedagoško združenje karinta
pädagogische Fachvereinigung karnten
office@sova.at | www.sova.at

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Letztlich
geht es um
die Wahrnehmung,
Akzeptanz und
Wertschätzung
eines **jeden.**

Pravzaprav
gre za zaznavo,
priznavanje in
vrednotenje
vsakega
človeka.